

Den nye patient

- fra beskuer til aktør

Karen Jacobsen, Sygeplejerske og Stomiterapeut
Ida Østrup, Udviklingssygeplejerske, cand. cur

Mave-Tarmkirurgisk Speciale, Klinik Kirurgi og Kræftbehandling, Aalborg Universitetshospital

Den nye patient

- fra beskuer til aktør

Baggrund:

2011: 260 nye stomipatienter

2012: 223 nye stomipatienter

Stomipatienter:

**Patienter med kræft, inflammatoriske tarmsygdomme,
divertikulitis og andet**

Præ-operativ stomiskole

Baggrund

2012: Etablering af en præ-operativ stomiskole

Fra individuel orientering om stomi til en gruppebaseret undervisning af kommende stomipatienter sammen med deres pårørende.

Præ-operativ stomiskole

Baggrund:

Patient-uddannelse er afgørende for at fremme patientens accept af sin stomi samt at støtte dem i stomipleje. Det har stor indflydelse på, hvordan patienten håndterer forandringerne i livet - med en stomi (Rankin m.fl. 2005 Redman 2007).

Stomi undervisning og støtte kan have en central rolle i forebyggelse eller behandling af stomi-relaterede problemer (Lo et al 2011).

Præ-operativ stomiskole

Baggrund

Studier af gruppe-baseret læring / uddannelse har vist gode resultater for deltagerne med de samme problemer / udfordringer

(Altuntas et al, 2012, Bodenheimer, Lorig, Holman & Grumbach, 2002; Chan et al, 2012; Chaudhri et al, 2005.; Colwell & Gray, 2007)

Præ-operativ stomiskole

Baggrund

Accelerede patientforløb har resulteret i kortere indlæggelsestid

og derfor mindre tid til at oplære patienten til at mestre sin stomi

og til at understøtte den psykosociale tilpasning i livet med en stomi.

Præ-operativ stomiskole

- ❖ Det er et ambulat besøg - få dage før indlæggelsen
- ❖ 1 ½ time - inkluderer undervisning / dialog
- ❖ Undervisningen varetages af en stomisygeplejerske
- ❖ Patientgruppen omfatter mænd, kvinder og deres familier
- ❖ Patienter med kommende ileostomi, kolostomi - permanent / midlertidig stomi
- ❖ Antallet af patienter varierer fra 3-5
- ❖ Antallet af pårørende varierer
- ❖ Tilbydes en gang om ugen

Præ-operativ stomiskole

- ❖ **Anatomi og fysiologi – stomitype - lyd og lugt - skift af pose – hudpleje**
- ❖ **Praktiske øvelser – atrap, hvor der påsættes pose, der tømmes og skiftes**
- ❖ **Patienterne får udleveret forskellige stomiprodukter, som de kan prøve hjemme**
- ❖ **Dialog om den kommende stomi operation**
- ❖ **Tanker, følelser – livet med en stomi? Hvordan møde kommende udfordringer?**
- ❖ **Ægtefæller / pårørende - Hvad tænker de og hvordan kan de bidrage med?**

Præ-operativ stomiskole

Deltagere i 2013

- ❖ 80 kræftpatienter
- ❖ 1 med inkontinens
- ❖ 1 med Mb. Chron

Stomi - type

- ❖ 37 patienter med kolostomi (36 permanente - 1 midlertidig)
- ❖ 45 patienter med ileostomi (7 permanente – 38 midlertidige)

Pårørende deltagelse

- ❖ 54 patienter deltog med pårørende
- ❖ 22 patienter deltog uden pårørende
- ❖ 6 patienter - manglende registrering

Præ-operativ stomiskole

Fra tese til viden.....

Der er en enkelt tidligere undersøgelse i relation til præoperativ gruppe baseret undervisning til stomi patienter

Derfor.....

Et kvalitativt studie, der belyser den præ-operative stomiskolens virke ud fra et patient, pårørende og sygeplejefagligt perspektiv.

Præ-operativ stomiskole

Formål

At undersøge sygeplejerskernes oplevelse af patienternes udbytte af deltagelse i den præ-operative stomiskole.

At belyse hvilken betydning stomiskolen har for den sygeplejefaglige indsats i den postoperative fase.

Metode

Fokusgruppeinterview af 6 sygeplejersker, der varetager stomioplæring i den postoperative fase.

Analysen er foretaget ud fra Paul Ricoeurs fænomenologisk-hermeneutiske tilgang

Præ-operativ stomiskole

Fund

Fokusgruppeinterviewet afdækker, at stomiskolen afføder en ”ny” patient, der udfordrer det sygeplejefaglige felt i nye snitflader - og hvor pårørende melder sig på banen som aktive medspillere

Temaer

- ❖ Fra skrøbelig beskuer til vedholdende aktør
- ❖ Fra én ekspert til to eksperter
- ❖ En fælles arena

Den nye patient

Fra skrøbelig beskuer til vedholdende aktør

Sygeplejerskerne oplever patienterne som handlekraftige og kompetente i plejen deres stomi . De ser patienterne som værende både ansvarsfulde, trygge og modige.

Tidligere sås en skrøbelig beskuer, hvor patienterne i dag opleves at há en ro og være trygge og fortrøstningsfulde .

Patienter er initiativrige og vedholdende og har ikke samme behov for opfølgning af en hjemmesygeplejerske til pleje af deres stomi .

Den nye patient

Fra skrøbelig beskuer til vedholdende aktør

*Men bare det , så snart de slår øjnene op den 1. postoperative dag:
Så siger dejamen vi skal vel også lige ha den ordnetDet er i hvert fald
HELT, HELT nyt*

De er ikke så febrilske.....jeg har været forundret over den ro de har

*Det har virkelig slået mig ...det kan godt være, at de lige synker en gang, men
det er ikke sådan, at vi må afbryde eller vi skal tage over....de står det ligesom
igennem. Før i tiden, der kunne de bare få MEGA kvalme i det øjeblik vi
begyndte på den pose*

*Men det var hende selv, der fortsatte gerningen..... det var ikke sådan at hun
stoppede*

Den nye patient

Fra én ekspert til to eksperter

Den sygeplejefaglige indsats har bevæget sig fra "hands on" og basis – oplæring til en varieret, støttende og vejledende funktion, hvor den enkelte patient sætter dagsordenen.

Patienten påtager sig i den umiddelbare postoperative fase at pleje deres stomi - hvor de omsætter deres ny erhvervede viden

Patienternes nyerhvervede viden og varierede behov udfordrer det sygeplejefaglige felt og kalder på en bredere kompetence indenfor stomipleje – der er nu to eksperter

Den nye patient

Fra én ekspert til to eksperter

Bare at komme med derud (toilettet) og så kigge på mens han gjorde det (stomipleje)han ordnede det hele selv fra 1. dag. Det har jeg ALDRIG nogensinde oplevet før.

De efterfølgende dage, så ville han godt have kontrol på, at det var i ordenat han havde styr på det. Jeg stod bare i baggrunden og så på ..stod bare og snakkede. DET ER NYT

Det er også sådan, at de indgår mere i en dialog med os, fordi de har en viden med sig. De stiller spørgsmål til noget af det, vi foreslår.....Der er mere et "ping-pong" mellem os

Den nye patient

En fælles arena

Fra tidligere at "komme på besøg" er pårørende i dag "til stede og deltagende" og tager i højere grad medansvar og er en stærk mental støtte og værdifuld ressource.

Sygeplejerskerne imødekommer deres tilstedeværelse og inddrager dem.

Den nye patient

En fælles arena

...”de ville gøre det i fællesskab, og derfor behøvede de ikke en hjemme sygeplejerske...”vi kan godt finde ud af det sammen”det var deres udmelding”vi er to om det her”

”vi har tømt det i toilettet”.....men i toilettet siger jeg så,..... jamen det skal jo måles i en kande.....nåååååh vi har bare tømt det i toilettet, fordi vi tænkte, at det ordner vi da lige, fordi sådan vil vi også gøre når vi kommer hjem.....de klarer paragrafferne selv

De (pårørende) er meget mere på banen....så er det dem, der tager initiativ ”at nu gør vi det”.

Det kan de (mand og hustru) sagtens ordne.....hvis der bliver nogle problemer så ordner vi detjeg (spl) rendte efter pt.....du har styr på posen ...han rendte efter konen...ja, ja det har vi helt styr påde havde pakket...så det behøvede jeg ikke gøre mere ud af

Den nye patient

- fra beskuer til aktør

Konklusion

Den præoperative stomiskole fostrer kompetente og handlekraftige patienter og pårørende

Mødet med "den nye patient" kalder på en ændret sygeplejefaglig indsats med større fokus på vejledning, motivation og støtte

Den nye patient

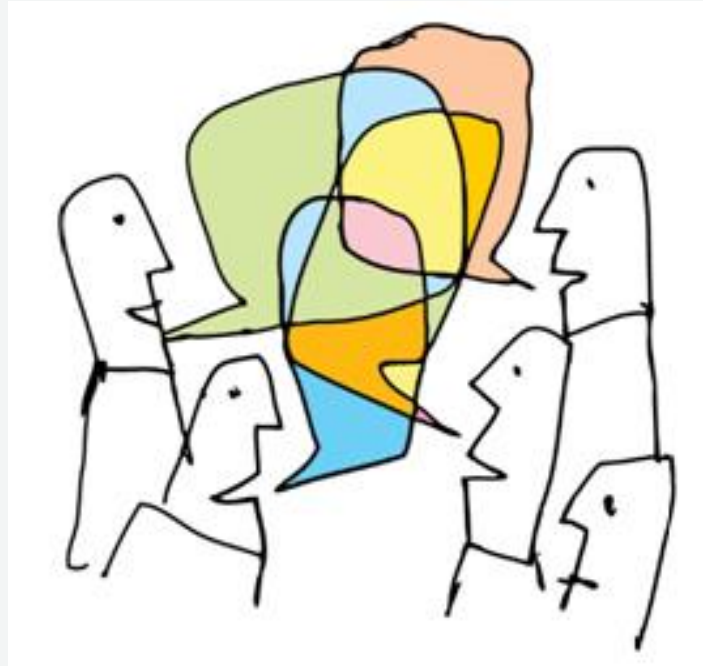
- fra beskuer til aktør

Perspektiver og "take home message".....

Den præoperative stomiskole eksemplificerer, hvorledes sygeplejefagets snitflader og indhold må være i konstant bevægelse.

Fremtidens sundhedsvæsen, der sigter mod øget ambulant virksomhed og reduktion af indlæggelsestiden kalder i højere grad på aktiviteter, der empower patienter til at opnå indflydelse, kontrol og en følelse af meningsfuldhed.

Tak for opmærksomheden

Se Posterens: Den nye patient – fra beskuer til aktør